

F.SCOTT FITSJERALDNING "BUYUK GETSBI" ASARIDA RAMZ ORQALI AMERIKA ORZUSI MIFOLOGIYASINING TANQIDIY TAHLILI

Turayeva Xurshida Toxirovna

BuxDPI, "Ingliz tili va adabiyoti" kafedrası katta o'qituvchisi

Email: uqituvchi1009@gmail.com

Tel: +998 900800402

<https://orcid.org/0000-0001-6901-4222>

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14791906>

Annotatsiya

F. Skott Fitsjeraldning "Buyuk Getsbi" asari XX asrning eng muhim adabiy asarlaridan biri bo'lib, Amerika jamiyatining orzulari va idealistik qadriyatlarini tanqidiy tarzda yoritadi. Romaning asosiy qahramoni Jay Getsbi, o'zining hayotini boylik va yuqori ijtimoiy mavqe orqali o'zgartirishga intiladi, lekin bu orzu oxir-oqibatda muvaffaqiyatsizlik va fojia bilan yakunlanadi. "Buyuk Getsbi"da Amerika Orzusi, o'zining chiroyli ko'rinishiga qaramay, aslida ko'plab noxush va illyuziyali elementlarni o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: roman, madaniyat, Jaz davri, muvaffaqiyat, Amerika orzusi.

Kirish

F. Skott Fitsjeraldning "Buyuk Getsbi" romani, 1920-yillar Amerikasi va uning ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy holatini tasvirlaydi. Bu davr Amerika Orzusining yuqori cho'qqisiga chiqish davri edi: yangi boylik, yangi imkoniyatlar, ammo ular orasida hayotning xiralashgan va yirik salbiy tomonlari ham mavjud edi. "Buyuk Getsbi"da Amerika Orzusi ko'rsatilgan, ammo romanda uning illuziyalari va xatoliklari ochib beriladi. Getsbi, idealistik orzularni amalga oshirish uchun kurashmoqda, ammo uning yutug'i o'rniga fojiali yakunlarga olib keladi.

Romanning asosiy mavzularidan biri, "Amerika Orzusi"ga bo'lgan tanqidiy yondashuvdir. Bu orzu, odatda, individual erkinlik va muvaffaqiyatga erishishni anglatadi, ammo Fitsjerald bu tushunchani salbiy va beqaror jihatlarini ko'rsatib, haqiqiy jamiyatdagi yirik to'siqlarga ishora qiladi. U shuningdek, Amerika jamiyatining materialistik qaramligi va sinfiy ierarxiyasini ochib beradi.

Amerika Orzusi, birinchi navbatda, haqiqatan ham o'zining eng yaxshi versiyasiga erishish uchun barcha kishilarga teng imkoniyatlar berilishiga ishonadi. 19-asrning oxiri va 20-asrning boshlarida, industrializmning rivojlanishi va yangi iqtisodiy imkoniyatlar ommaviy fikrda bu orzuga ishonchni yanada kuchaytirdi. Amerika Orzusi, o'z navbatida, o'zligidan erkin bo'lish, moliyaviy mustahkamlikka erishish, o'z yo'nalishini tanlashni anglatadi.

Biroq, Fitsjeraldning "Buyuk Getsbi" romani orqali Amerika Orzusi o'zining illyuziyalari va chiroyli ko'rinishi bilan birga, ko'plab murakkab va noxush jihatlar bilan ham ifodalanadi. Romandagi Getsbi obraziga asoslanib, Amerika Orzusi faqatgina orzu sifatida qoladi, uni amalga oshirish esa oson emas.

Jay Getsbi, romanning markaziy qahramoni, Amerika Orzusining eng yorqin misollaridan biridir. U kambag'allikdan kelib chiqqan holda, boylik, nufuz va Daisy Buchanan (orzu qahramoni)ga ega bo'lish uchun o'z hayotini butunlay o'zgartiradi. Getsbi, o'z orzusining amali bo'lishi uchun ko'plab yomon yo'llarni tanlaydi, lekin u har doim o'zining maqsadiga erishishga intiladi.

Fitsjeraldning maqsadi Getsbi orqali Amerika Orzusining mukammallikka bo'lgan intilishiga ishora qilishdir. Getsbi, o'zining orzulari uchun oxirgi nafasigacha kurashadi, ammo oxir-oqibat u o'zining orzulari orqali o'zini yo'qotadi. Getsbi, o'zining idealistik tasavvurlarini amalga oshirish uchun qilgan harakatlari bilan haqiqatan ham Amerikadagi orzu va muvaffaqiyatning illuzorligini namoyon etadi. Bu romanda Getsbi orzulari nafaqat asosiy hayotiy maqsad sifatida, balki uning barcha shaxsiy xatoliklari va zaifliklarini ochib beradi.

Getsbining o'z orzulariga erishishdagi kurashlari va fojiali yakuni, Amerika Orzusi haqida salbiy fikrni ilgari suradi. Bu orzu, axirida, mukammallikka olib bormaydi, balki insonni tashvish va iztirobga soladi. Getsbining fojiasi, Amerika Orzusining tarkibidagi noxush, tartibsiz va haqiqatan ham ba'zan yengilmas bo'lgan qiyinchiliklarni ta'kidlaydi.

Daisy Buchanan va uning turmush o'rtog'i Tom, romanning yuqori sinfini va materialistik qadriyatlarini ifodalaydi. Daisy o'zining boy va nufuzli oilasidan kelib chiqqan, yaxshi ta'lim olgan va yuqori ijtimoiy sinfdagi bir ayol. Getsbi esa, faqatgina boylik to'plash orqali o'z orzulariga erishmoqchi bo'lgan yigit. Daisy va Getsbi o'rtasidagi munosabatlar, Amerika Orzusi tushunchasini gender va sinf nuqtai nazaridan tekshiradi. Daisy va Getsbi o'rtasidagi munosabatlar, orzularni amalga oshirishdagi ijtimoiy to'siqlarni va sinfiy chegaralarni ko'rsatadi.

Getsbi, o'zining orzusidagi Daisy bilan birga bo'lishni xohlagan bo'lsa-da, uning uchun bu orzu faqatgina materialistik boylik orqali amalga oshiriladi. Biroq, Daisy, o'zining oilaviy mavqeini va sinfini saqlab qolish maqsadida, Getsbi bilan bo'lishni istamaydi. Bu, o'z navbatida, Amerika Orzusi haqidagi fikrni yanada tanqidiy qiladi: orzu faqatgina materialistik boylik va yuqori ijtimoiy mavqe orqali amalga oshiriladi, ammo aslida insonlarning o'zaro munosabatlari va haqiqiy sevgisi bu tizimda cheklangan.

Romandagi oxirgi fojia — Getsbi o'zining orzusiga erishish uchun qilgan barcha harakatlari, unga faqat fojiali natijalar olib keladi. U orzularining mukammalligi va mukammal imkoniyatlarini orzu qilgan edi, ammo oxir-oqibatda bu orzular faqat iztirob va xatoliklarga olib keladi. Getsbi, o'zining orzusidagi baxtni topa olmaydi, va bu romandagi fojia Amerika Orzusining beqarorligini ko'rsatadi. Getsbi o'zining orzularini amalga oshirish uchun hayotini xavf ostiga qo'yadi, va oxir-oqibatda o'z hayotini yo'qotadi.

Getsbining fojiasi, Amerika Orzusining illuzionligi va uning amalga oshirilishidagi muammolarni ko'rsatadi. Orzu faqatgina ajoyib bir ideal sifatida ko'rsatilgan, lekin uning amalga oshirilishi ko'plab ijtimoiy, iqtisodiy va shaxsiy to'siqlarga duch keladi. Getsbi uchun Amerika Orzusi, nihoyat, o'zining fojiali oqibatlariga olib keladi.

Xulosa

“Buyuk Getsbi”da Amerika Orzusi va uning ifodalanishi, orzularni amalga oshirishning noxush va beqaror tomonlarini ochib beradi. Getsbi, Amerika Orzusining yorqin, mukammal tasvirini amalga oshirish uchun o'z hayotini tiklagan bo'lsa-da, uni amalga oshirishda yuzaga keladigan murakkabliklar va ijtimoiy to'siqlar unga oxir-oqibatda fojia keltiradi. Fitsjerald, Amerika Orzusining illuzionligini va uning orqasida yotgan salbiy jihatlarni ta'kidlaydi. Getsbi va uning orzulari orqali, roman nafaqat Amerika Orzusining mukammallikni qidirayotganligini, balki uning amalga oshirish yo'lidagi beqarorligini ham ko'rsatadi.

Amerika Orzusi — bu har bir insonning o'z mehnati va orzulari orqali muvaffaqiyatga erishishi g'oyasiga asoslanadi. Biroq, romanda bu orzu o'zining materialistik va sinfiy cheklavlari bilan ko'rsatilgan. Getsbi va uning orzulari orqali, Fitsjerald Amerika jamiyatining

illuzion tasvirlarini ochib beradi va orzularni amalga oshirishda yuzaga keladigan muammolarni ta'kidlaydi.

Getsbi, o'zining idealistik orzularini amalga oshirishga intilgan bo'lsa-da, oxir-oqibatda bu orzular unga baxt keltirmaydi, balki fojiali natijalarga olib keladi. Romandagi Daisy Buchanan va Tom Buchanan obrazlari orqali, Amerika Orzusi va uning ijtimoiy va sinfiy muammolari yoritiladi. Daisy, Getsbi uchun orzu bo'lsa-da, uning orzulari faqatgina boylik va ijtimoiy mavqe orqali amalga oshiriladi, va u haqiqatan ham o'zining yuqori sinfdagi mavqeini saqlab qolishga intiladi.

Romaning oxiridagi fojia, Amerika Orzusining ideal va haqiqat o'rtasidagi katta tafovutni ko'rsatadi. Getsbi, o'zining orzusiga erishish uchun qilgan barcha sa'y-harakatlariga qaramay, orzu oxir-oqibatda amalga oshmaydi. Bu, Amerika Orzusining beqarorligini va uning salbiy tomonlarini ochib beradi.

References:

1. [Fitzgerald 1945](#), p. 16, "Echoes of the Jazz Age".
2. Turaeva, K., and A. Zarinabonu. "Interpretation Of Woman Image in Modern Uzbek Literature (Based on Utkir Khashimov's Book "Between Two Doors")." *Eurasian Research Bulletin* 4 (2022): 42-44.
3. Turayeva, X. T., and M. A. Kholmurodova. "Advantages and Disadvantages of Digital Technologies in Language Teaching." *Eurasian Journal of Learning and Academic Teaching* 5 (2022): 16-18.
4. Тураева, Хуршида. "Ўткир Ҳошимовнинг" Дунёнинг ишлари" асаридаги касаллик турлари ва уларнинг лисоний таснифи." *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz)* 4.4 (2021).
5. Turayeva X.T. MEANINGS OF THE WORK "THE KITE RUNNER" BY KHALED HOSSEINI // Экономика и социум. 2018. №11 (54). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/meanings-of-the-work-the-kite-runner-by-khaled-hosseini> (дата обращения: 10.10.2024).